

PAASTUAJA IV PÜHAPÄEV A AASTAL

(Esimene lugemine 1Sa16 ,1b 6-7.10-13a)

Lugemine esimesest Saamueli raamatust:

Issand ütles Saamuelile: “Täida oma sarv õliga ja mine. Vaata, ma läkitan sind Petlemma, Iisai juurde, sest tema poegade hulgast olen mina endale kuninga välja vaadanud.”

Ja kui Saamuel kohale jõudis ja nägi Eeliabi, siis ta mõtles: “Küllap seisab Issanda ees nüüd tema salvitu.” Aga Issand ütles Saamuelile: “Ära vaata tema välimusele ja kõrgele kasvule, sest teda ei ole ma valinud. Jumala silm vaatab ju teisiti kui inimese silm. Inimene näeb ainult nägu, aga Jumal näeb südamesse.”

Ja Iisai laskis oma seitsmel pojalt Saamueli eest mööda minna, kuid Issand polnud ära valinud kedagi nende seast. Ning Saamuel küsis Iisai käest: “Kas need on kõik sinu pojad, kes sul on?” Ja Iisai vastas: “Kõige noorem on veel, aga tema on lambakarjas.” Siis Saamuel ütles: “Läkita tema järele ja lase tal siia tulla, sest me ei istu lauda enne, kui ka tema on kohal.”

Ja Iisai saatis talle järele ning laskis tal tulla. Taavetil olid punased palged, ilusad silmad ja kaunis välimus. Ja Issand ütles: “Tõuse ja salvi tema, sest tema on minu äravalitu.” Ning Saamuel võttis õlisarve ja salvis teda tema vendade keskel. Ja Issanda Vaim tuli Taaveti üle ning jäi temaga sellest päevast alates.

See on Issanda Sõna.

(Vastulaul Ps23 ,1-2. 3-4. 5-6 R:1)

R: Issand on mu karjane ja mul pole millesti puudust.

Issand on mu karjane ja mul pole millestki puudust.

Haljal aasal ta laseb mul lebada,

vee äärde ta juhatab mind,

seal saan ma puhata, sest tema kosutab mu hinge.

R:

Ta juhhib mind õiget teed, oma nime väel.

Ja kui ma kõnniksin kasvõi surmavarju orus,

ei karda ma kurja, sest sina oled minuga,

sinu valitsuskepp ja karjasesau annavad mulle julgust.

R:

Sina katad mulle laua minu vaenlaste nähes,
Sina salvid mu pead lõhnava õliga ja täidad mu karika pilgeni.
Sinu headus ja arm on mu ümber kõik minu elupäevad
ja ma jään Issanda kotta kogu mu eluajaks.
R:

(Teine lugemine Ef5 ,8-14)

Lugemine püha apostel Pauluse kirjast efeslastele:

Vennad: enne te olite pilkane pimedus, nüüd aga te särate Issanda valgusest. Elage valguse lastena!
Sest valgus kasvatab headuse, õigluse ja tõe vilja. Katsuge järele, et te mõistaksite, mis on Issandale meelepärane, ja ärge minge tegema pimeduse tegusid – tooge need pigem päevavalguse ette. Sest mida niisugused inimesed salajas teevad, on nimetadagi häbi. Kuid kõik, mis salajas tehakse, saab avalikuks valguse käes, ja kõik, mis on valguse käes, on avalikuks saanud. Seepärast ongi öeldud: “Ärka üles, kes sa magad, ja tõuse üles surnuist, siis on Kristus sinu valgus.”
See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Jh 8,12b)

Mina olen maailma valgus,
kes minu järel käib, sellel on eluvalgus.

(Evangeelium Jh9 ,1-41)

Lugemine püha Johannese evangeeliumist:

Kord kui Jeesus teed käis, nägi ta üht meest, kes oli sündimisest saadik pime. Ja tema jüngrid küsisid temalt: “Rabi, kes on siin pattu teinud, et seesinane on sündinud pimedana? Kas tema ise või tema vanemad?” Jeesus vastas: “Ei tema ega ta vanemad, vaid Jumala teod peavad temas avalikuks saama. Sest nüüd, päeva ajal, peame meie tegema tema tegusid, kes ta mind on läkitanud; sest tuleb öö, mil keegi ei või midagi teha. Kuni ma olen maailmas, olen mina maailma valgus.” Nende sõnade järel sülitas Jeesus maha, tegi süljest muda, määris mudaga pimedate silmi ja ütles talle: “Mine pese end Siloahi tiigis.” Siloah – see tähendab tõlgituna “läkitatu”. Ja pime läks ning tuli tagasi nägijana.

Siis ütlesid tema naabrid ja need, kes teda seni olid kerjamas näinud: “Kas see pole mitte seesama mees, kes istus ja kerjas?” Ühed ütlesid: “Jah, seesama”, teised aga ütlesid: “Ei, ta ainult näib selle

mehe sarnane olevat.” Viimaks ütles mees ise: “Mina see olen.” Siis nad küsisid temalt: “Kuidas sinu silmad lahti läksid?” Ja tema vastas: “Mees, keda hüütakse Jeesuseks, tegi muda ja määris mu silmi ja ütles mulle: “Mine Siloahi tiigiäärde ja pese end!” ja ma läksin, pesin ja saingi nägijaks.” Aga nemad küsisid temalt: “Kus ta on?”, kuid tema vastas: “Ma ei tea.”

Siis viisid nad mehe, kes oli nägijaks saanud, variseride juurde, sest see päev, mil Jeesus tegi muda ja avas mehe silmad, oli hingamispäev. Variserid küsisid temalt omakorda, kuidas ta on nägijaks saanud. Aga tema ütles neile: “Ta pani muda mu silmadele, ma pesin ennast ja nüüd näen.” Siis ütlesid mõned variserid: “Jeesus ei ole Jumala inimene, sest ta ei pea hingamispäeva.” Teised aga kostsid: “Kuidas saab patune inimene niisuguseid tunnustähti teha?”

Ja nende vahel oli lahkmeel, ning nad küsisid pimedalt: “Mida ütled sina tema kohta, kes ta sinu silmad nägema pani?” Ja ta ütles: “Tema on prohvet.” Seepeale ei tahtnud juudid uskuda, et ta oli pime olnud ja nägijaks saanud, ning nad kutsusid tema vanemad. Nad küsisid nendelt: “Kas on see teie poeg, kellest te räägite, et ta on sündimisest saadik pime olnud? Kuidas võib see siis olla, et ta nüüd näeb?” Seepeale kostsid vanemad ja ütlesid: “Tema on tõesti meie poeg ja me teame, et ta on sündimisest saadik pime olnud, aga seda, kuidas ta nüüd näeb ja kes tema nägema pani, seda meie ei tea. Küsige seda tema enda käest, ta on juba nii vana küll, et võib ise enda eest kosta.” Tema vanemad vastasid nõnda sellepärast, et nad kartsid juute, kuna juudid olid omavahel kokku leppinud, et igaüks, kes tunnustab Jeesust Messiaks, tuleb sünagoogist välja heita. Sellepärast ütlesidki tema vanemad: küsige tema enda käest, ta on juba nii vana küll.

Aga variserid kutsusid nüüd inimese, kes oli olnud pime, teist korda enda juurde ja ütlesid talle: “Räägi tõtt Jumala palge ees! Meie teame, et see inimene on patune.” Aga tema kostis seepeale: “Kas see mees on patune või ei, seda mina ei tea. Tean ainult üht, et ma olin pime aga nüüd näen.” Siis küsisid nad temalt uuesti: “Mida ta sulle tegi? Kuidas ta sinu silmad avas?” Mees vastas neile: “Ma ju ütlesin teile, aga teie ei võtnud kuulda, miks te tahate seda veelkord kuulata? Ehk tahate teiegi tema jüngriteks hakata?” Siis nad sõimasid teda ja ütlesid: “Sina ise oled tema jünger; meie oleme Moosese jüngrid. Me teame, et Jumal on Mooseseга rääkinud, aga kust tuleb see mees, seda meie ei tea.” Mees kostis vastuseks: “See ongi imelik, et teie ei tea, kust ta on tulnud, ometi on tema mu silmad nägema pannud. Me teame, et Jumal ei võta kuulda patuseid, vaid kui keegi on jumalakartlik ja teeb tema tahtmist – teda võtab Jumal kuulda. Seda pole veel ilmaski kuulnud, et keegi oleks pimedana sündinu nägema pannud. Kui see inimene ei oleks Jumala juurest, ei suudaks ta midagi teha.” Aga nemad kostsid talle: “Sina oled oled pattudes sündinud täieni, aga tahad meid õpetama tulla?” ja nad heitsid ta sünagoogist välja.

Kui Jeesus kuulda sai, et variserid olid selle mehe sünagoogist välja heitnud, küsis ta tema käest, siis kui nad kokku said: “Kas sa usud Inimese Pojasse?” Ja tema vastas: “Kes ta on, mu isand, et ma saaksin temasse uskuda?” Jeesus ütles talle: “Vaata, sa näed teda, see on tema, kes ta sinu ees seisab

ja sinuga räägib?” Aga tema vastas: “Ma usun, Issand,” ja heitis tema ette silmili.

Jeesus ütles: “Mina olen tulnud maailma üle kohut mõistma, et panna pimedad nägema ja võtta nägijailt silmavalgus.” Aga mõned variserid olid seal lähedal, nad kuulsid ja ütlesid talle: “Kas meie olemegi siis need, kes ei näe?” Jeesus ütles neile: “Kui te oleksite pimedad, siis ei oleks teil pattu, aga sellepärast, et te nüüd ütlete: “Meie oleme nägijad”, jääb patt teie sisse.”

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, kohtasin kord üht tuttavat, keda polnud ammu näinud. Ta nägi halb välja ja ma küsisin murelikult, kuidas tal läheb. Ta vastas: “Sina oled preester: ütle mulle, miks küll Jumal mind nii hirmsasti karistab! Mul leiti raske haigus, mind opereeriti, ja see kõik pole ikka veel lõppenud – miks pean mina nii koledasti kannatama! Mida olen mina oma elus nii valesti teinud, et Jumal mulle aina kannatusi saadab?”

Nojah, kas need haigused ja hädad olid tõesti Jumala karistus või pani Jumal seda inimest proovile? Ma ei tea vastust, kuid igal juhul ei suhtunud mu tuttav oma olukorda kuigi mõistlikult. Jumalale etteheitvate küsimuste esitamine pole ilmselt kõige parem viis oma saatusega suhtlemiseks ka praegu, kui Wuhani viirus ja sellega seotud karantiin on nurjanud meie plaanid ja kavatsused. Sest kui meie ees on pooltühi veeklaas, siis paraku tühjust ei saa juua, juua saab ainult vedelikku... Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

“Rabi, kes on siin pattu teinud, et seesinane on sündinud pimedana? Kas tema ise või tema vanemad?” lugesime tänasest evangeeliumist. Mõnes mõttes on see täiesti arusaadav küsimus, armsad õed ja vennad. Sest kui süüdi oleks inimene ise või tema esivanemad – nii nagu variserid seda kindlalt uskusid –, siis oleks kõik lihtne: keegi tegi kunagi ülekohut ja nüüd lunastab tema ise või tema järeltulija karistuse läbi seda süüd. Isegi süü, mis vanematelt lastele edasi antakse, on kuidagi mõistetav. Vanemate halvad kombad kajastuvad sageli laste halvas tervises ja kasvatamatus käitumises, mis omakorda tekitab neil raskusi eluga hakkasaamisel.

Kui aga süü tuleb mängust välja jätta, nagu Jeesus ütles, siis läheb kõik üsna keeruliseks. Siis võib minu õnnetu tuttava kombel tõesti küsida, miks Jumal mõnda inimest niimoodi kannatada laseb, või koguni, et kas Jumalal on rõõmu sellest, et ta piinab inimesi, kes pole ise milleski süüdi?

Inimlikust küljest pole variseride veendumus, et kannatused on pattudega otseselt seotud, üldse nii rumal kui see kristlasele tundub. Aga kristlane on erapoolik – meid mõjutab rabi Jeesusele õigust andma tema vaieldamatu autoriteet, millesse me usume ilma, et me süveneksime küsimusse: miks laseb Jumal süüta inimesel kannatada. Võibolla saab isegi väita, et pimedana sündinu kogeb oma puude läbi ka paremini moraalsuse väärtust, või et silmavalguse puudumine piirab tema võimalusi pattu teha. Aga sellest, miks Jumal inimest proovile paneb, me ikkagi päriselt aru ei saa.

Seepärast on ka mõistetav, miks lähtusid variserid sümptomitest. Kui nad ei suutnud tuvastada vaesuse, haiguste ja õnnetuste põhjusi ega esinemisloogikat, tõmbasid nad võrdusmärgi väliste tunnuste ja nende põhjuste vahele. Kui keegi oli rikas ja terve, kui tal oli palju lapsi ja pikk eluiga, siis oli see Jumala armastuse märk. Kui mitte, siis oli Jumal võtnud ette teda karistada, ja kui patte polnud võimalik tuvastada, siis oldi veendunud, et Jumal karistab salapattude eest.

Muuseas, sama loogika järgi käidi ümber ka pidalitõbistega. Kust haigus tuli, seda ei teatud, küll aga seda, et haigete isoleerimise läbi sai selle levimist pidurdada. Sellepärast mõjuski Jeesuse vastus variseridele šokina: "Ei tema ega ta vanemad [pole patustanud], vaid Jumala teod peavad temas avalikuks saama".

Seda oli variseride jaoks liiga palju, ja kui inimene pannakse otsustama liiga tähtsate asjade üle, siis tavaliselt haarab ta seda kramplikumalt vanade, harjunud lahenduste järele. Nii käratasid variserid nägijakssaanud pimedale: "Sina oled oled pattudes sündinud täieni, aga tahad meid õpetama tulla?" – ja nad heitsid ta sünagoogist välja.

Saatusel on paraku oma iroonia. Ajaloost teame, et laste karistamine vanemate pattude eest tabas ülemkihti alati palju teravamalt kui vaesemaid inimesi. Kui Iisrael teiste rahvaste poolt vallutati, siis olid just rikkad ja aadlikud need, kes vangidena kaasa viidi, ja nii nemad kui nende järeltulijad kaotasid kõik, millele nad seni lootä võisid.

Kuid mida siis tahtis Jeesus meile sellega öelda, kui ta tervistas sündinud pimedat, kes polnud oma ihuveas süüdi – ei tema ise ega tema vanemad? Kõigepealt tahtis ta öelda, et kuigi on võimalik kannatada nii omaenda süü läbi kui ka pärida palju ebameeldivat oma vanematelt, ei saa siiski kõike kannatust ja ebaõiglust seostada inimeste teadlike tegudega.

Seda enam ei peaks inimene kedagi teist tema pattude eest hukka mõistma.

Patt on ju eksimine Jumala vastu, ja seetõttu võib ainult Jumal teada, kellele ta on palju andnud ja kellelt ta vastavalt ka nõuab. Seisukoha saab seega võtta paremal juhul ainult omaenda pattude suhtes. Kuritegu on eksimine inimühiskonnas kehtestatud normide vastu – aga kui palju on see kuritegu ka patt Jumala ees, seda ei oska ükski inimene täie kindlusega öelda. Sest suur osa küpsest

inimlikkusest sünnib läbi raskuste, siis, kui inimene õpib järkjärgult oma vigu tunnistama ja neid parandama, stressiga ümber käima ja oma elukäsitlust süstemaatiliselt välja kujundama. Jumal võib meid kasvatuse eesmärgil tõesti lihtsalt proovile panna, anda meile kasvamiseks aega – iga kannatus ei ole tingimata meie eneste või kellegi teise teadlike ja kurjade tegude tagajärg.

Armsad õed ja vennad, puuetega inimesed ei ole meie hulgast kuhugi kadunud, ning ka igäüks meist võib äkitselt õnnetuse läbi juba täna õhtul nende hulka kuuluda. Aga kui meil läheb hetkel veel hästi ja see tekitab meis tunde, et Jumal armastab meid, siis ei ole sellegipoolest mingit garantiid, et tulevikuski saab meil ja meie lastel hästi minema. Võibolla on nemad kord meie peale tulvihased just selle pärast, et meie elasime õnnelikult nende õnne arvelt. Seetõttu peaksime andma endast parima, ja paluma Jumala abi, et inimkond suudaks oma kõige raskemad probleemid lahendada – parandada meie ja meie esivanemate vead. Aamen.